

VERDRAAGZAAMHEIDSPAN

VRIJE BASISCHOOL FLOOR EN TIJN

Floxstraat 4
3660 Opglabbeek
v.g.g.basisschool@skynet.be

Inhoudstafel

VERDRAAGZAAMHEIDSPAN - Vrije Basisschool Floor en Tijn

1. Inleiding	3
2. Schoolvisie	4
3. Doel	5
3. Info over pesten?	5
3.1. Een definitie van (digitaal) pesten	5
3.2. Wat is plagen? Wat is pesten?	6
3.3. Ruzie maken, mag dat?	6
3.4. Waar en wanneer wordt er gepest?	7
3.5. Hoe gebeurt pesten?	7
3.6. Wie zijn de betrokkenen?	7
3.7. Soorten omstaanders	8
3.8. Vooroordelen rond pesten	8
3.9. Identificatie van slachtoffer en pester	9
4. Uitgangspunten van de school t. a. v. pesten.	10
4.1. Pestbeleid	10
4.2. Evaluatie	11
5. Achtergrondinformatie	11
6. Maatregelen om de verdraagzaamheid te vergroten	11
6.1. Preventieve maatregelen op schoolniveau	12
6.2. Preventieve maatregelen op klasniveau	13
6.3. Algemene regels i.v.m. het tegengaan van pesten	13
6.4. Regels die gelden in alle klassen	14
6.5. Toepassing in de klassen	15
6.6. Toepassing in de school	15
6.7. Aanpak in Floor en Tijn	15
6.7.1. No Blame aanpak	16
7. Lectuur en websites	17
Bijlagen	
Bijlage 1: Pestprotocol met handtekeningen	19
Bijlage 2: De stopmethode	20
Bijlage 3: Tips voor ouders	21
Bijlage 4: Tips voor leerlingen	23

VERDRAAGZAAMHEIDSPAN - Vrije Basisschool Floor en Tijn

1. Inleiding

Elke ouder droomt ervan om iedere morgen zijn kind met enthousiasme naar school te zien vertrekken.

Elk kind droomt ervan om naar een school te gaan waar het zich goed en welkom voelt.

Elke leerkracht droomt ervan om kinderen in de klas te hebben die gemotiveerd zijn om te ontwikkelen op cognitief, sociaal – emotioneel en motorisch vlak.

Elke school droomt ervan om elk kind optimale groeikansen te bieden.

We vinden het belangrijk dat alle kinderen zich op school goed voelen.

Toch blijkt uit onderzoek dat één op de vier kinderen uit het basisonderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Ook in de media hoor je regelmatig over 'pesten', maar het is echter niet nieuw. Het is ook geen verschijnsel van de laatste jaren. Waarschijnlijk herinnert iedereen zich talrijke gevallen uit zijn eigen schooltijd waarin klasgenoten werden getreiterd en er niet bij hoorden.

Als ouder wil je echter dat je kind dit nooit overkomt. Het is evenmin een pretje als je hoort dat je kind zelf een pestkop is. En hoe je ook je best hebt gedaan, hoe pak je als ouder zulke problemen best aan?

Een kind dat gepest wordt, is meestal niet in staat om de situatie zelf te veranderen. Het durft ook niet de stap te zetten naar de volwassenen om te zeggen dat het gepest wordt. Daarom is het absoluut nodig om in te grijpen en je kind te helpen. Daar pestgedrag niet alleen schadelijk is voor de slachtoffers, maar ook voor de pesters, is het belangrijk dat ook de pesters wordt duidelijk gemaakt dat hun gedrag niet wordt getolereerd.

Ook kinderen die als 'toeschouwers' worden beschouwd lijden onder pesten. Uit angst voor de pesters gaan ze soms zelfs meedoen aan de pesterijen.

Wij dulden geen pestgedrag in onze school en vinden het belangrijk dat iedereen pesten ernstig neemt.

Met dit stappenplan hopen we dat alle partijen (school, ouders, leerlingen) weten hoe te reageren als een pestprobleem zich voordoet en hopen wij zo een aangename leer- en leefruimte te creëren.

Hoe ga je er mee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

Voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op iedere school is een vertrouwenspersoon aangesteld.

2. Schoolvisie

Verdraagzaamheidsplan versus pestactieplan

In veel scholen wordt de laatste tijd een pestactieplan opgesteld. Wij vinden deze benaming eerder negatief en noemen het liever verdraagzaamheidsplan. We willen ook duidelijk stellen dat we voorzichtig moeten omgaan met de term "pesten". Te vaak nemen kinderen en ouders deze term in de mond. Maar vaak gaat het om plagen of ruzietjes, dus losstaande gebeurtenissen. Niet dat we dit niet ernstig moeten nemen maar we moeten toch een beetje kunnen nuanceren. Dit document is bedoeld voor leerkrachten, ouders en kinderen en biedt een overzicht van wat pesten is of net niet is en hoe we er allemaal kunnen mee omgaan.

Werken aan welbevinden en betrokkenheid in een veilig klimaat voor alle bewoners van onze school - leerlingen én schoolteam én ouders én externen... - is één van onze prioritaire doelstellingen.

Hierbij is ons pedagogisch project ons uitgangspunt. (zie infobrochure en schoolreglement; 4.4. *Ordemaatregelen en tuchtreglement*)

Wederzijds respect - **eer bieden** - , hanteren we als basisprincipe bij het ontwikkelen van sociale vaardigheden.

Met dit actieplan willen wij, als team, duiden dat we **in de eerste plaats**, het accent leggen op **een preventieve aanpak** via sensibilisering (gevoelig maken voor het probleem) en responsabilisering (aanzetten tot nemen van eigen verantwoordelijkheid).

Binnen dit kader engageren we ons om dagelijks te werken aan sociale vaardigheden - conform de ontwikkelingsdoelen, eindtermen en ons leerplan -, aan de hand van pedagogisch-didactische werkvormen, modellen en materialen.

Anderzijds, willen wij een duidelijk signaal geven dat **fysieke en/of verbale agressie niet horen op onze school.**

Bij een incident van die aard, wordt de betrokken leerling onmiddellijk verwijderd van de locatie - klas, gymzaal, zwembad, speelplaats... en naar een time out zone, het zorglokaal of secretariaat begeleid.

De klasleerkracht, zorgcoördinator of directie informeert de ouders.

Sanctie voor fysische en/of verbale agressie t.o.v. een medeleerling of een lid van het team:

- door gesprek: bewustwording voor wat hij met het slachtoffer uithaalt. Afspraken maken over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- een verwittiging in de agenda
- een strafwerk
- een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het (pest)probleem
- een contract / een gedragskaart;
- een tijdelijke verwijdering uit de les met aanmelding bij de directie
- één of meerdere pauzes binnen blijven
- nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn (of langer, m.a.w. strafstudie)
- in extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden
- andere maatregelen

2. Doel

Dit PESTPROTOCOL heeft als doel:

“ Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen” Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

3. Info over pesten.

3.1. Een definitie van (digitaal) pesten

Pesten is het gedrag waarbij iemand herhaald en gedurende langere tijd door anderen bejegend wordt op manieren die leiden tot fysieke verwonding en/of psychisch lijden. Dit kan variëren van woordgrapjes tot structureel geweld en afpersing. Pesten is structureel en brengt het slachtoffer tot wanhoop. Pesten is een universeel, niet cultuurgebonden verschijnsel. Pesten kan verbaal, fysiek of elektronisch van aard zijn. De laatste vorm heeft als cyberpesten sinds de intrede van het internet een hoge vlucht genomen

3.2. Wat is plagen? Wat is pesten?

PLAGEN ...	PESTEN ...
is onschuldig en ongepland.	is doelbewust en gepland.
is maar tijdelijk.	is systematisch en langdurig.
gebeurt tussen gelijken.	gebeurt met een duidelijk machtsverschil.
is te verdragen.	gebeurt met het doel om te kwetsen.
is vaak één tegen één.	is vaak een groep tegen één.
doet iedereen wel eens.	gebeurt vaak door dezelfde.

Pesten is dus berekend iemand pijn willen doen, iets vernielen of iemand laten merken dat hij waardeloos is. En dat gebeurt telkens opnieuw! De pestkoppen zijn meestal dezelfde, de slachtoffers ook ... Pesten is een herhaaldelijk en langdurig blootstaan aan negatieve handelingen, verricht door één of meerdere personen en gericht tegen één of meerdere personen.

3.3. Ruzie maken, mag dat?

Ruzie maken mag ... hoe raar dit ook klinkt.

Het helpt kinderen om sociale vaardigheden te ontwikkelen. Hoe ga je om met agressie, hoe onderhandel je, wanneer ga je te ver? Terwijl ze ruzie maken, zoeken ze immers hun positie in de samenleving en geven ze zin aan hun leven. Kinderen worden alleen maar sterker als ze het zelf kunnen oplossen.

Onze taak bestaat er wel in dat we onze kinderen moeten leren hoe ze met conflicten kunnen omgaan en/of oplossen.

Tip: Op de website van Klasse voor ouders vind je informatie over ruziemaken en hoe er mee omgaan: www.klasse.be/ouders. Zie ook p. 9 van dit pestprotocol.

3.4. Waar en wanneer wordt er gepest?

Pesten komt vooral voor op het moment dat de klasgroep ontsnapt aan het toezicht van volwassenen: tijdens de speeltijd, in de gangen, tijdens uitstappen, op weg van en naar school, ...

3.5. Hoe gebeurt pesten?

- Verbaal
Woorden worden vaak gebruikt als wapens. Spotten, uitschelden, roddelen, leugens verspreiden, vernederen, een grote mond opzetten, ... Verbaal pesten is makkelijk te gebruiken en laat geen bewijzen na.
- Fysiek
Slaan, schoppen, vechten, duwen, krabben, ...
- Materieel
Bezittingen stelen of vernielen, iets doen verdwijnen, met iets gooien, ...
- Uitsluiten of negeren
Niet laten meespelen, niet antwoorden, doen alsof iemand lucht is, ...
- Steaming
Een groep kinderen die een ander kind bedreigen totdat hij/zij snoep, geld of een voorwerp afgeeft.
- Cyberpesten
Pesten via de nieuwe media zoals internet, sms en e-mail. De anonimiteit van het cyberpesten laat zich verleiden tot grove beledigingen en vaak zware dreigementen. Het gaat door tot ver buiten de schoolpoorten, zelfs tot in de veilige huiskamer.

3.6. Wie zijn de betrokkenen?

- Het slachtoffer of de gepeste

Hij of zij:

- is meestal fysiek zwakker
 - is introverter
 - is minder zelfverzekerd
 - is geneigd zich gediensig te gedragen
 - is verbaal wat zwakker
 - is onzeker
 - heeft een uiterlijk kenmerk dat aanleiding tot pestgedrag kan geven
 - vertoont soms ook provocerend gedrag
 - zoekt soms de veiligheid van de leerkracht op
 - ...
- De pester

Hij of zij:

- wil stoer doen en imponeren
 - is fysiek vaak sterker dan het slachtoffer
 - wil overheersen en zichzelf bewijzen
 - is impulsief en reageert agressief
 - heeft een groot idee van zichzelf
 - omringt zich met meelopers die zorgen voor zijn aanzien
 - is eerder gevreesd dan geliefd in de groep
 - is vaak zelf slachtoffer geweest van pesterijen
 - ...
- De meeloper/toeschouwer

Hij of zij:

- reageert onverschillig of zelfs niet
- steunt de pester(s) niet, maar helpt het slachtoffer ook niet
- pest mee om bij de groep te horen
- doet mee uit angst zelf gepest te worden
- steunt soms in persoonlijke contacten het slachtoffer, maar zwijgt in de grote groep

3.7. Soorten omstaanders

- De assistent van de pester
Volgt het voorbeeld van de leerling die pest. Hoe meer assistenten, hoe meer het pestgedrag zal voorkomen.
- De passieve versterker van de pester
Moedigt het pesten aan door ermee te lachen, het toe te juichen ... Versterkt op die manier het pestgedrag.
- De verdediger of bondgenoot van het slachtoffer
Neemt het op voor de leerling die wordt gepest. Kan het pesten afremmen door het openlijk in vraag te stellen. Hoe meer verdedigers of bondgenoten, hoe minder het pestgedrag zal voorkomen.
- De mogelijke verdediger of bondgenoot
Keurt het pesten af. Vindt dat hij of zij zou moeten helpen, maar doet dat niet.
- De onverschillige toeschouwer
Ziet wat er gebeurt, maar denkt: 'Het zijn mijn zaken niet'.
- De buitenstaander
Staat volledig buiten de peestsituatie.

3.8. Vooroordelen rond pesten

- Pesten gaat vanzelf over.
FOUT! Het wordt alleen maar erger als er niets aan gedaan wordt.
- Het slachtoffer lokt het zelf uit.
Ja en nee. Dit is soms het geval, maar dit mag zeker niet veralgemeend worden.
Lokt een kind met 'ander' sociaal gedrag doorheen de jaren soms pestgedrag uit? Kan het een reactie zijn van andere kinderen op dit gedrag?
- Van pesterijen word je hard.
FOUT! Plagerijen leiden tot enige hardheid, maar pesterijen 'breken' slachtoffers. De gepesten worden overtuigd van hun minderwaardigheid en

onzekerheid. Het pesten is dus geen stimulans, maar een belemmering voor hun ontwikkeling.

3.9. Identificatie van slachtoffer en pester

- Mogelijke signalen van slachtoffers:
 - Ze lijken niet echt vrienden te hebben.
 - Ze worden vaak als laatste gekozen.
 - Ze geven een onzekere indruk.
 - Ze zien er ongelukkig uit.
 - Ze worden vaak uitgelachen.
 - Hun bezittingen worden beschadigd.
 - Ze komen niet graag naar school.
 - ...

- Mogelijke signalen van pesters:
 - Ze proberen te overheersen in alle situaties.
 - Ze zijn vaak tegendraads.
 - Ze aanvaarden geen tegenwerking.
 - Ze doen heimelijk.
 - Ze roddelen.
 - Ze spotten, lachen iemand uit.
 - Ze intimideren.
 - Ze maken dingen stuk.
 - Ze sluiten iemand uit.
 - altijd een bijnaam geven, nooit bij de eigen naam noemen
 - zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
 - een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
 - briefjes doorgeven
 - beledigen
 - opmerkingen maken over kleding
 - isoleren
 - buiten school opwachten, slaan of schoppen
 - op weg naar huis achterna rijden
 - naar het huis van het slachtoffer gaan
 - bezittingen afpakken
 - schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
 - ...

4. Uitgangspunten van de school ten aanzien van pesten (pedagogisch beleid)

4. 1. Pestbeleid

Stappenplan 'anti-pestprotocol'.

Iedere melding van pestgedrag moet met de nodige zorg behandeld worden. Op het ogenblik dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen:

Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

STAP1

Bij plaag/pestgedrag proberen leerlingen er eerst zelf uit te komen (zie bijlage 2 p 20 STOP-methode) Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt, zal het probleem met de leerkracht besproken worden. De leerkracht maakt afspraken met de leerlingen om het pestgedrag te stoppen, zij/hij brengt de zorgcoördinator op de hoogte.

STAP2

De leerkracht heeft een gesprek met de gepeste en de pester. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag te stoppen. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag, zal de leerkracht het probleem ook bespreken met de andere leerlingen. Er wordt benadrukt dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen.

STAP3

Indien het pestgedrag niet stopt of indien er reeds eerdere meldingen geweest zijn wordt de zorgcoördinator ingeschakeld en zal afhankelijk van de noodzaak de 'No Blame' methode toegepast worden. In de loop van deze fase worden de ouders op de hoogte gebracht. Gemaakte afspraken worden na één week geëvalueerd. Alle afspraken en acties en evaluaties worden besproken met de betrokken partijen (ouders, lln, lkr, dir, zoco) .

STAP4

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerlingen en zoco, de evaluatie wordt besproken met leerkracht en met de ouders .

Zijn de effecten positief dan worden de acties langzaam afgebouwd. Indien het pestgedrag niet stopt worden er nieuwe acties ondernomen, eventueel kan er deskundige hulp ingeschakeld worden.

Ook deze acties worden terug geëvalueerd.

Opmerkingen:

*Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht genoteerd in een klassenmap. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.

STAP5

In overleg met alle partijen kunnen er maatregelen genomen worden om het aanhoudend pestgedrag te bestraffen. Deze maatregelen kunnen gaan van:

- tijdelijk plaatsen van de pester in een andere klas
- niet deelnemen aan activiteiten
- schorsing voor maximum 2 dagen

4.2.. Evaluatie

Dit pestprotocol is door team en directie vastgelegd en wordt elke schooljaar opnieuw geëvalueerd.

5. Achtergrondinformatie

HET PROBLEEM DAT PESTEN HEET:

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.

Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

6. Maatregelen om de verdraagzaamheid te vergroten.

Doel:

Competenties, sociale vaardigheden, weerbaarheid en probleemoplossend vermogen VERGROTEN.

6.1. Preventieve maatregelen op schoolniveau

- Zorgen voor een goed schoolklimaat.
- Tijdens de pauze voorziet de school tal van activiteiten waarin leerlingen zich op een creatieve, sportieve manier kunnen ontspannen. Bvb. muziek en dans, handwerk en gezelschapsclub op zolder....
- Klasdoorbrekende activiteiten en projecten om zo onze talenten te ontdekken en ontplooiën, zoals ons jaarlijks muzisch project, ...
- In de loop van het schooljaar worden er verschillende klas- en schoolactiviteiten georganiseerd waarbij veel aandacht gaat naar een goede groeps sfeer. We denken hierbij aan daguitstappen, sportdagen, 2-daagse, zeeklassen, klasfeestjes,...
- Speelkist en speelkar: door het aanbieden van speelgoed o.b.v. spelbegeleiders op de speelplaats willen we het pesten, plagen en ruzie maken voorkomen.

- Peters- meters: ieder kind uit het eerste leerjaar krijgt een peter of meter toegewezen uit het vijfde of zesde leerjaar. Gedurende het schooljaar doen ze samen verschillende activiteiten.
- Brievenbus in de hal om te laten weten dat er gepest wordt.

➤ **Jaarlijkse Projecten:**

Respect = niet pesten

Het hoofddoel hiervan is, leerlingen zelfstandig ruzies te laten oplossen. Hiervoor werden enkele hulpmiddelen uitgewerkt bv: stappenplannen, reflectiekaarten, sorry kaartjes, .. Dit zijn kaartjes waarop ze hun excuses kunnen schrijven en dit dan afgeven aan de persoon met wie ze een conflict hebben.

Op de speelplaats zijn ook enkele stappenplannen te vinden, om de leerlingen wegwijs te maken in het zelfstandig oplossen van ruzies. ' De kikkertjes' is een stappenplan waar enkele mogelijke oplossing opstaan die ze kunnen hanteren wanneer ze ruzie hebben. Dit is zeer effectief voor de leerlingen t.e.m. het derde leerjaar. Voor de leerlingen van het vierde t.e.m. het zesde leerjaar is er een stappenplan uitgewerkt aangepast aan hun leeftijd. De leerlingen grijpen, indien er een conflict is, automatisch naar de hulpmiddelen. Het project werpt zeker en vast zijn vruchten af!

Happydaysweek

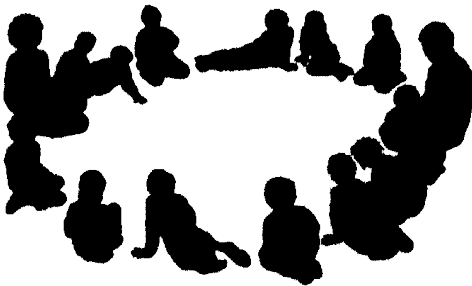
Een positieve aanpak om pesten te voorkomen door een aangename en leukere sfeer te creëren. Dus te werken aan een betere relatie tussen onze leerlingen onderling. Dit doen we met dagelijks vrolijke muziek en dans. Met een opdracht die door goed samen te werken, op elkaar te rekenen en elkaar te durven vertrouwen tot een goed einde moet gebracht worden, Er zijn er speciale speurders actief in onze school, die goede dingen opsporen. We gaan dan positief roddelen, speed daten ...

Antipestweek, met het spel 'over de streep', het lied 'Iedereen brullie', filmpjes bekijken en bespreken, de Move tegen Pesten, spelletjes te spelen zoals 'ik ben uniek omdat...', Citroen Citroen... , enquête: 'Welk dier uit PestenBeet ben jij?', rollenspel, stellingenspel, ...

- In onze W.O.-methode zitten maandthema's rond sociale vaardigheden verweven.
- Artikels in ons schoolkrantje met tips om met pestgedrag om te gaan.
- Infoavond voor ouders over de socio-emotionele ontwikkeling van jonge kinderen.
- Materialen op school zoals het kinderkwaliteitenspel, de coole kikker, ...
- Bespreken van ev. problemen tijdens de MDO's, de SMDO's in het bijzijn van het CLB, in teamvergaderingen, overgangsbesprekingen en klassenraden.
- De ouders informeren i.v.m. problemen in de klas of op school.

- Indien nodig externe instanties betrekken bij het probleem
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

6.2. Preventieve maatregelen op klasniveau.

- zorgen voor een goed klasklimaat en met ruime aandacht voor het welbevinden van het kind.
- Regelmatig vinden er kringgesprekken plaats n.a.v. het begin van een dag, week voorval in de klas, op de speelplaats, ...
- In de klas willen we wekelijks een onderwerp in de kring aan de orde stellen.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen.
- De stopmethode integreren en ondersteunen bij het toepassen (bijlage 2).
- In onze W.O.-methode zitten maandthema's rond sociale vaardigheden verweven.
- Ook de inhoud van andere vakken geven regelmatig mogelijkheden om aan verdraagzaamheid te werken.
- Er worden vele werkvormen toegepast, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Pot in de klas ter voorbereiding van de Inraad met oa. Ik vind het fijn/ niet fijn dat ...
- Een extra lespakket In het 3de lj. waarin de kinderen leren dat pesten niet getolereerd mag worden. Ze leren zich weerbaar opstellen tegen pesters en opkomen voor een slachtoffer van pesterijen.
- Child Focus over veilig internetten voor de 3de graad

6.3. Algemene regels i.v.m. het tegengaan van pesten.

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

REGEL 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: je mag niet klikken, maar..... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

REGEL 2:

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

REGEL 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

6.4. Regels die gelden in alle klassen:

- A. 1. Accepteer een ander kind zoals hij of zij is.**
- A. 2. Luisteren naar elkaar.**

- B. 1. Doe niets bij een ander kind, wat je zelf ook niet prettig zou vinden.**
- B. 2. Beoordeel andere kinderen niet op hun uiterlijk.**
- B. 3. Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.**
- B. 4. Sluit een ander kind niet buiten van activiteiten.**
- B. 5. Lach een ander kind niet uit en roddel niet over andere kinderen.**
- B. 6. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.**
- B. 7. Bedreig elkaar niet en doe elkaar geen pijn.**
 - Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.**
 - Ook opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is niet toegestaan.**
- B. 8. Niet aan spullen van een ander zitten of afpakken.**

- C. 1. Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
- C. 2. Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen.
- C. 3. Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt. Vertellen wanneer je zelf of iemand anders wordt gepest is niet klikken.
- C. 4. Blijft de pester doorgaan dan vertel je dit aan de meester of juf. Kinderen die pesten zitten zelf in de nesten!
- C. 5. Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.

- D. 1. Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen.
Zij zijn ook welkom in onze klas, op onze school.

6.5. Toepassing in de klassen

- Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht.
- Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels.
- Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.
- Iedere groep kiest een regel van de week en hangt deze goed zichtbaar op in het lokaal.

6.6. Toepassing in de school

- We kunnen een regel, goed zichtbaar, in gangen van de school ophangen.

6.7. Aanpak in Floor en Tijn

Geen schuld

Wij pakken pesten aan met de **No Blame methode**. De pester krijgt dan geen directe straf. De leraar roept een groepje kinderen (steungroep) bij zich tijdens een pauze. Zie 6.7. De opdracht van de groep is simpel: zorg ervoor dat **het slachtoffer zich zo snel**

mogelijk beter voelt. De leraar doet een beroep op hun **inlevingsvermogen** en geeft kinderen de kans om te ontsnappen aan de groepsdruk. Ook de pester krijgt op die manier de kans om zijn gedrag aan te passen. Dat is een directe hulp voor het slachtoffer.

6.7.1. No Blame methode

De No Blame methode is een niet bestraffende en probleemoplossende methode om pestgedrag aan te pakken.

De verantwoordelijkheid voor het pestprobleem wordt bij de groep gelegd. De pester(s), de meelopers en een aantal neutrale medeleerlingen worden samengebracht en gaan op zoek naar mogelijke oplossingen.

Deze aanpak heeft niet tot doel de feiten in vraag te stellen; evenmin wordt de pester beschuldigd of gestraft. De groep krijgt de verantwoordelijkheid een aantal voorstellen te doen om het negatieve gevoel bij het slachtoffer weg te nemen of te verminderen. Op die manier wil men de empathie van de pester en de medeleerlingen aanwakkeren.

stappenplan :

1. **gesprek met het slachtoffer**

- luisteren naar het verhaal van de gepeste
- de No Blame aanpak uitleggen
- een groep "buddy's" samenstellen, dit zijn hetzij 6 à 8 groepsleden waarmee gepeste bevriend is, hetzij 2 groepsleden die de gepeste als potentiële vrienden beschouwt.

2. **gesprek met de steungroep "buddy's" evenwel zonder de gepeste**

- het probleem duidelijk maken: situatie schetsen & uitleg geven aan de buddy's over Hoe de gepeste de situatie ervaart met het oog op het ontwikkelen van begrip en inlevingsvermogen
- de verantwoordelijkheid verdelen: de groep sensibiliseren omtrent hun eigen potentiële bijdrage om de situatie recht te trekken
- de buddy's naar ideeën vragen: voorstellen laten formuleren door de groepsleden in de ik-vorm met het oog op hun individuele bijdrage & deze voorstellen opschrijven

3. **gesprek met de ouders**

- het probleem duidelijk maken: situatie schetsen & uitleg geven over hoe de gepeste de situatie ervaart met het oog op het ontwikkelen van begrip en inlevingsvermogen
- de verantwoordelijkheid verdelen: de groep sensibiliseren omtrent hun eigen potentiële bijdrage om de situatie recht te trekken
- de ouders naar ideeën vragen: voorstellen laten formuleren door de groepsleden in de ik-vorm met het oog op hun individuele bijdrage & deze voorstellen opschrijven

4. **de verantwoordelijkheid op de ouders overdragen**

proeftijd van 7 dagen waarin de buddy's de kans krijgen om hun voorstellen uit te voeren de ouders de kans geven hun genoteerde individuele bijdrage waar te maken.

5. **evaluatie** met gepeste **evaluatie** met buddy's **evaluatie** met ouders

omtrent de voorgaande 7 dagen.

Ingeval de gepeste geen verbetering ervaart, worden de stappen herhaald.

In deze fase wordt de directie op de hoogte gebracht, indien dit nog niet gebeurde. Directie, leerkracht of zorgcoördinator brengen ouders op de hoogte van het probleem.

7. Lectuur en websites

Lectuur

6-7 – jarigen

Altijd moeten ze mij hebben
Eigen schuld, dikke bult
Ga jij maar op de gang
Ga weg, Rik!
Ik en mijn monster
Kleine Klaas en de grote vis.
Pas maar op of ik eet je op!
Reus Hak wil Miet in de pan.
Te groot voor een noe-noe.
De wraak van Ellie en Nellie.

Rien Broere
Ton Van Reen
Jacques Vriens
Claudia De Boer
Mathijs Beentjes
Dolf Verroen
Gil Vander Heyden
Brigitte Minne
Jill Murphy
Rindert Kromhout

8 – 9 – 10 – jarigen

Benen in de kast
Daniel Yvonne
Drie is te veel
De folterkamer
Hippo
Juffrouw Verdorie
Mijn neefjes zijn wolven
Morgen word ik heks
Pudding Tarzan
De tasjesdief
Treiterkoppen
Kwelduivels

Heleen Vissinga
Van Emmerik
Rita Tornqvist
Eva Polak
Marc De Bel
Patricia David
Wally De Doncker
Kathleen Vereecken
Ole Lund Kirkegaard
Miek Van Hooff
Mieke Van Hooff
Guy Didelez

11 – 12 – jarigen

Alles mag
De derde kans
Eigen schuld
En de groeten van groep acht

Eva Polak
Jac Linders
Chris Bos
Jacques Vriens

Websites

pesten.be
weerbaar.info
omgaanmetpesten.nl
kieskleurtegenpesten.be
jeugdenvrede.be
limits.be
paxchristi.be
klasse.be/ouders

Pesten is geen probleem van iemand of van enkelen.

Het is **ons** probleem.

Het **gaat ons allen aan!**

Daarom:

**SAMEN OP WEG NAAR EEN SCHOOL
VOL VERDRAAGZAAMHEID**

PESTPROTOCOL VRIJE BASISCHOOL FLOOR EN TIJN

Dit PESTPROTOCOL heeft als doel:

- ❖ “ Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”
- ❖ Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- ❖ Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

directie,

leerkrachten,

CLB,

vertegenwoordigers uit de
schoolraad

Pesten op school aanpakken - de stopmethode

de stopmethode = grens aangeven

Hieronder staat beschreven, hoe u de stopmethode kunt invoeren.

De **stopmethode** is te gebruiken op scholen waar pesten (op dit moment) een probleem is; de stopmethode is dan eerst een noodstopmaatregel, maar de stopmethode kan ook prima preventief gebruikt worden op scholen waar pesten nu geen probleem is.

Een kind kan met de stopmethode **duidelijk de grens aangeven en vertellen wat zijn of haar behoefte is**.

De stopmethode werkt ook goed bij het oplossen van ruzies / conflicten.

De stopmethode werkt met de volgende stappen:

1. Vriendelijk vertellen wat je wil. "*Piet wil je stoppen met tegen mijn tafel te schoppen, want...?*"
2. Strenger en luider/krachtiger zeggen dat je iets wil. "*Piet stop met tegen mijn tafel te schoppen!*"
3. Zeggen wat je gaat doen als de ander doorgaat. "*Piet als je **nu** niet stopt ga ik naar De juf / meester.*"
4. Naar de juf of meester of docent gaan.
5. De leraar gaat bemiddelen tussen beide kinderen.
 - (a) emoties laten afkoelen, door ze te benoemen en daardoor te (h)erkennen (om de beurt) bij beide personen.
 - (b) Door de vraag te stellen: "Wat zou je de ander willen vragen?" Heel vaak is het probleem dan al opgelost. Komen de emoties weer op begin dan weer bij het benoemen van de emoties (a) en doe daarna weer stap b.
6. De leraar vraagt: "Is het zo opgelost? Moet er nog iets gebeuren?" Als het opgelost is krijgen de kinderen een compliment, dat ze het probleem samen hebben opgelost. Al er nog een probleem is wordt dat nog (later) besproken. Doordat de procedure steeds hetzelfde is leren de kinderen al snel aan te geven wat ze graag willen. Belangrijk is dan ook (en dat moet je de kinderen vertellen) dat ze dan ook goed luisteren naar wat de ander wil. Kinderen leren daardoor zelf hun problemen op te lossen, want ze hebben ervaren hoe je dat kunt doen!

Op deze manier kan een kind:

- o snel conflicten (helpen) oplossen.
- o grenzen aangeven, eerst vriendelijk, daarna strenger, hetgeen in peestsituaties en ook in conflictsituaties belangrijk is.
- o hulp inroepen van leerkracht, niet direct, maar als de ander doorgaat. De ander kan nog voor die tijd stoppen.
- o Aangeven wat je graag wil en luisteren naar wat de ander wil. (=rekening houden met elkaar) en voor jezelf nagaan of je aan de wens van de ander tegemoet kunt komen of spreken over het meest haalbaar is, of alternatieven zoeken, want het probleem is pas opgelost als iedereen blij is!

Dit kan je als ouder doen (Klasse 30 01 2016):

1. Probeer je kind **gerust te stellen**. Zeg dat het de beledigingen of bedreigingen niet persoonlijk of ernstig moet nemen. Het is niet zijn/haar schuld.
2. Bekijk samen de **manier van pesten**. Gebeurt dat eenmalig of voortdurend?
3. Beloof geen snelle oplossing. Pesten is **complex**. Bespreek wel de stappen die je wil ondernemen: aan de leraar vertellen, naar het CLB gaan ... Doe niets waar je kind absoluut tegen is. Probeer het te overtuigen.
4. Hou een logboek bij met daarin wie wanneer pest, hoe het gebeurt ... Laat je kind mails, foto's en berichten bewaren, eventueel via de printscreen-functie van zijn smartphone of computer. Zo krijg je een **duidelijk beeld** van de situatie. Zoek samen naar manieren om met het gepest om te gaan. Zeg je kind om zeker niet te reageren op haatberichtjes of ongewenste mails.
5. Als je kind ermee akkoord gaat, breng dan de **leraar** of klastitularis op de hoogte. Vraag of er signalen zijn op school. Dat is nuttig, zelfs als de pester niet in de klas zit van je kind. Zo kan ook de school verdere stappen ondernemen.
6. Misschien valt het pesten op een **technische manier** te stoppen. Van ongewenste e-mails, sms'jes of chatberichten kan je de afzender blokkeren. Facebook heeft zelfs een eigen Veiligheidscentrum over pesten. Bij ernstige gevallen zoals stalken en echte bedreigingen kan je de lokale politie inschakelen.
7. Zoek **vrienden, hobby's** waar je kind zich wel goed voelt. Dat kan het nodige zelfvertrouwen geven.

Dit doe je als ouder beter niet bij pesten.

Kinderen durven niet vertellen dat ze gepest worden. Ze hebben schrik dat ouders en leraren fout zullen reageren. Wat zijn de foutste reacties bij pesten en waarom? En hoe pak je het probleem dan wel aan?

1. Meteen aan de leraar vertellen

Confronteer niet meteen de leraar. Dat vinden kinderen vreselijk. De leraar zou de pester kunnen straffen, waardoor de pester uit wraak misschien nog meer gaat pesten. Door veel met je kind te praten, kan je het overtuigen om het op school te vertellen.

2. Vertrouwen schaden

Bespreek met je kind welke stappen je gaat ondernemen om het pesten te stoppen. Zet geen stappen waarmee je kind niet akkoord gaat. Doe je dat wel, dan voelt je kind dat het je niet kan vertrouwen en zwijgt het de volgende keer misschien liever.

3. Boos worden

Wees blij dat je kind het vertelt. Besef dat dat heel wat moed vraagt en zeg dat ook zo aan je kind. Word niet boos. Als je kind ziet dat het bij jou terecht kan op elk moment, zal het de volgende keer niet twifelen om het te komen vertellen.

4. Je kind de schuld geven

Luister naar je kind. Leg de schuld niet bij hem. Er zijn geen goede redenen om te pesten of gepest te worden. Pesten kan nooit. Kinderen hebben recht om zich veilig voelen. Stel open vragen. Wat is er precies gebeurd? Hoe is dat gekomen?

5. Zelf de pesters confronteren

Bespreek pesten nooit rechtstreeks met de pester of zijn ouders. Kinderen geven aan dat alles dan erger wordt. Het gevolg is dat ze het de volgende keer niet meer zullen komen vertellen als er een probleem is.

6. Negeren

Wees niet blind voor de signalen die je kind geeft: zich terugtrekken, slecht slapen, wil niet meer naar school, slechte resultaten ...

7. Minimaliseren

Neem je kind serieus en minimaliseer niet wat het voelt. Kinderen die het gevoel hebben dat niemand hen begrijpt, zullen het de volgende keer niet meer komen vertellen als ze een probleem hebben.

8. Je kind afschermen

Werk samen met de school om het probleem op te lossen. Probeer ondertussen het normale leven zoveel mogelijk te laten doorgaan. Door je kind af te schermen maak je het soms nog extra kwetsbaar voor pesters.

Bijlage 4

INTERNETPROTOCOL – tips voor de leerlingen

1. Nooit persoonlijke informatie doorgeven.

Geef nooit je telefoonnummer, e-mailadres en woonplaats aan anderen.

Op straat doe je dat toch ook niet aan de eerste de beste vreemdeling die vriendelijk tegen je is?

Pas ook op met foto's van jezelf en anderen, je weet nooit wat anderen daar mee doen.

2. Mijn wachtwoord is alleen van mij.

Wachtwoorden zijn een belangrijke oorzaak van problemen. Die komen mensen op sluwe wijze te weten. Ze worden afgekeken en misbruikt. Geef je wachtwoord aan niemand, ook niet aan je beste vriend of vriendin (je weet nooit of ze altijd aardig blijven). Let er dus op dat niemand meekijkt als je je wachtwoord intypt. Denk je dat iemand je wachtwoord kent, verander het dan. Probeer zelf ook geen wachtwoorden van anderen te achterhalen.

3. Toon altijd respect voor anderen.

Behandel anderen zoals jij zelf behandeld wilt worden. Stuur geen gemene of vervelende e-mails. Maak ook geen filmpjes/foto's van anderen die je dan zonder hun toestemming op het internet zet. Geef ook de persoonlijke gegevens van je vrienden niet aan anderen. Opnames van anderen, hoe grappig ook, zet je nooit op internet.

4. Pest niet digitaal.

Doe je dat toch, realiseer je dan dat het altijd valt te achterhalen vanuit welke computer berichten verstuurd worden. Als je zelf gepest wordt verzamel dan bewijs, bijvoorbeeld via MSN-berichtengeschiedenis. Vertel het iemand, bijvoorbeeld e ouders of je meester of juf op school. Reageer niet op pesten via e-mail of MSN. Ga je terug pesten, dan heb je geen recht van spreken meer. Kinderen die pesten zijn eigenlijk best dom. Bedenk ook dat er aangifte van

bedreiging gedaan kan worden bij de politie, door ouders maar ook door de school. Dit kan leiden tot een serieuze straf.

5. Wees voorzichtig als je online bent.

Je gedrag op internet bepaalt hoe veilig je bent. Zoek niet naar seks, geweld, racisme enz. op internet. Krijg je toch iets op je scherm waar je van schrikt, klik het dan snel weg. Je weet nooit wie er aan de andere kant zit. Iedereen kan doen of hij/zij een aardig meisje van 13 is. Open geen e-mails van onbekenden.

6. Maak nooit een afspraak met internetvrienden.

Afspraken maken met iemand die je via internet hebt leren kennen, kan gevaarlijk zijn. Je weet nooit zeker met wie je chat. Een ontmoeting afspreken doe je alleen als je een volwassene hebt verteld dat je een online contact persoonlijk gaat ontmoeten, niet alleen gaat, afspreekt op een openbare plek waar veel mensen zijn en thuis laat weten waar je bent.

7. Doe geen dingen die verdacht zijn of die je niet leuk vindt.

Soms vragen chatvrienden ineens rare dingen. Bijvoorbeeld dingen waarvan je gevoel zegt dat het niet goed is en die je eigenlijk niet wil. Soms gaan ze daarna dreigen: Als je dit niet doet dan Trap daar niet in en doe niet wat ze zeggen, maar zoek hulp bijvoorbeeld bij je ouders of je meester of juf. Als je dat niet durft, vraag dan een vertrouwd iemand om hulp en laat die het dan vertellen aan je ouders. Als iemand je vraagt om je vriendschap geheim te houden, vraag je dan eens af waarom iemand dat vraagt. Heeft je chatvriend(in) iets te verbergen

